

Resebrev Nr 130

14-21 december 1977

HURGHADA-FAYOUM-KAIRO

Avslutande delen av min månadslånga odysse genom Egypten. Efter Kairo, Luxor, Aswan och Alexandria for jag till Hurghada vid Röda Havet, en plats som tills alldeles nyligen varit avspärrat militärt område men där man nu förberedde en stor turist-satsning. Än så länge var vi dock bara några få utlänningar där som fick bo i en bungalow. Återvände til Kairo och gjorde därefter en tur till Al Fayoum, en oas-stad i öknen. Sista veckan i Kairo hälsade jag på Vivi Täckholm, legendarisk svensk botanikprofessor som bott i Egypten i över 50 år. Blev bemött som en kär gammal vän och hon skänkte mig den Fatimas hand-amulett som jag alltid burit sedan dess.

HURGHADA

AL FAYOUM

KAIRO

Resa till Röda Havet

I kölvattnet till de rådande fredsförhoppningarna i Egypten ligger möjligheten att det åter ska bli lätt att resa i landet som turist. En resenär med intresse att besöka inte bara de berömda turistorterna har det idag tämligen besvärligt. Med undantag för Nildalen, Deltat och städerna vid Suezkanalen fordras det tillstånd från Inrikesministeriet i Kairo vart man vill åka.

Professor Vivi Täckholm, som verkat vid universitetet i Kairo i 50 år, berättade vid mitt besök nyligen om de besvärligheter som möter även henne när hon önskar fara ut på botaniska exkursioner. Före 1948 kunde man resa kors och tvärs i Egypten helt fritt. Men alltsedan staten Israels tillkomst har Egypten befunnit sig i en krigssituation och man har tvingats införa restriktioner i resandet. På de senaste åren har även förhållandet till Libyen spetsats till med följd att det för närvarande är omöjligt att besöka Mersa Matruh och Siwa-oasen som turist.

I många år har jag önskat få komma till Röda Havet, med dess korallrev, färggranna fiskar och stora bestånd av hajar. Besvikelsen blev därför stor när jag anlände till Egypten och fick veta att hela Röda Havs-kusten räknas som militärt område med förbudet tillträde för utlänningar.

På inrikesministeriet ville man inte utfärda något specialtillstånd, men däremot kunde man meddela en nyhet. Sedan kort tid tillbaka är det tillåtet att flyga med inrikesflyget till staden Hurghada, vid kusten 400 km söder om Suez.

Tre dagar senare satt jag på planet, en Boeing 727, som avgick från Kairo vid den omänskliga tiden 5.30 på morgonen, och fick uppleva en vidunderlig soluppgång under den 45 minuter långa flygningen. Planet var knappt halvfyllt. Förutom jag fanns det en fransk turist och några högre tjänstemän ombord. Alla som så kan tar annars bussen från Kairo, som lär ta 7 timmar och är ack så mycket billigare.

Redan från planet såg man hur sargad kusten är. Mängder av luftvärnsställningar, robotramper, militärförläggningar, vägspärrar. Utanför kusten ligger en strategiskt viktig ö, Gifatin, som motiverar den kraftiga beväpningen i detta område. Israelerna försökte inta denna ö vid en commando-raid 1969, men blev effektivt tillbakadrivna av de egyptiska väpnade styrkorna.

Det innebär ett problem att oanmältd dimpa ned på en

ort som inte haft några turister sedan 1967-det fanns inga hotell. Fram till 1967 hade det funnits ett hotell,främst avsett för sportdykare,men efter juni-kriget var det slut på det. Nu håller man emellertid som bäst på med att bygga ett lyxigt Sheraton-hotell som blir klart under 1978.Det är därför som man redan nu lättat på reseförbudet. Efter många om och men lyckades det ordna sig med husrumm. Jag fick hyra en stor bungalow,avsedd för tjänstemän i de bolag som letar efter olja i området.

Rödahavs-kusten är torr och steril,utan regn och dåligt med grundvatten.Bristen på vatten har varit avgörande för den obetydliga befolkningen. Vid den senaste fullständiga befolkningsräkningen 1960 uppgavs det bo endast 26 000 människor längs hela kusten av en dåvarande egyptisk befolkning på 26 milj. Genom avsaltning av havsvatten och genom tillkomsten av en 200 km lång pipe-line som för vatten från Nilen genom öknen ut till kusten hoppas man emellertid nu på att kunna möjliggöra bosättning för fler. StadenHurghada sägs idag ha 10 000 invånare,men med sin spridda bebyggelse och ringa biltrafik är det verkligen en by när man kommer direkt från pestbölden, 10 miljoners-stade Kairo.

Några basargator och enkla matserveringar, två moskeer och en ortodox kyrka,en hamn belägen 5 km från staden.I övrigt är det militär och förvaltning som dominerar staden.Flera regementen och skolor är förlagda hit,och en stor del av befolkningen är yrkesverksamma inom dessa bägge sektorer.

Jag lejde en fiskare med vilken jag seglade ut på Röda Havet för att titta på korallreven,men då det gick hård sjö och höga vågor var det inte mycket man såg. Till yttermera visso är vattnet för kallt på vintern här så flertalet fiskar befinner sig längre söderut.

Betydligt större utbyte gav då ett besök på den marinbiologiska stationen, belägen 5 km norr om Hurghada. Här finns en samling forskare från Kairo-universitetet,biologer,kemister och geologer,som med glädje lär ut av sitt kunnande .Och från deras speciella båt med glasbotten blev det en oförglömlig upplevelse att fara över korallreven. Till stationen hör också ett museum, och där återfinnes i uppstoppat skick alla de gula,röda,blå, randiga,taggiga och i övrigt underliga fiskar som lever i Röda Havet -likaväl som tigerhajar,barracudor och sjökor.

Kvällarna spenderade jag på något te-hus. Dessa över hela Egypten rikligt förekommande serveringar där männen tillbringar sin lediga tid för otvungen gemenskap. Man dricker te, turkiskt kaffe eller sahlab, som är en söt dryck gjord på salep, olika orkidéarter, med vaniljsmak. Man röker vattenpipa och så spelar man spel. Brädspel, schack, domino och kortspel. Ursprungligen arabiska spel är de ännu idag otroligt populära. Finns det en TV-apparat sätts den på när det är dags för den muslimska kvällsbönen, på hög volym.

Efter tre dagar flög jag åter till Kairo, denna gång i fullt dagsljus. Strålande vyer hela vägen. Suezviken, såg in över den av Israel ockuperade Sinai-halvön, för över den djupa svackan mellan norra och södra Galala-platåerna. Verkligen mäktiga syner. Dessa sterila, förbrända berg och öknar, uttorkade floder och otillgänglighet utgör 97 % av Egyptens yta. Ofattbart mycket.

Parat med alla problem som nationen har är det inte att undra på att president Anwar Sadats strävanden att uppnå fred i Mellanöstern hälsas med den glödande entusiasm som är fallet. Under 5 veckors rundresa i Egypten och åtskilliga timmar av politiska diskussioner träffade jag inte någon som var kritisk gentemot Sadat och hans modiga fredsinitiativ. Alla är ense om att de miljoner pund som idag spenderas på militär rustning kan göra mycket mer nytta om de läggs på landets utveckling.

LARS EKLUND

Vivi Täckholm

16.12.77 Hurghada vid Rode Havet, kl 18.30 i den bungalow där jag bor under de 3 dagarna på denna plats tillsammans med den enda övriga turisten, en fransman som för övrigt inte är turist utan arbetar i Casino på Ein Shams-universitetet. Igår var det ett hemskt blåsväder ^{och} allt inte speciellt angenämt i all synnerhet inte som jag var väldigt trött efter alltför lite sömn på Cairo Airport natten till torsdag. Men idag har vinden mognat och nu på kvällen är det helt lugnt o ~~nu kan~~ ^{man} verkligen njuta av lugnet o skönheten i denna fint belägna lilla stad, som p.g.a. krigstillståndet varit militärt område o avstängt för turister ända sedan 1967. Förtfarande är ~~det~~ militären totalt dominerande; mängder av militära installationer, regementen, vägspärrar o torgstängsel, krav på polistillstånd för att förebygga bilfärder o krav på att registrera sig hos polisen. Men dock - vi fick lov att komma hit - med flyg, och man håller som bäst på med att färdigställa ett Sheraton-hotell. F.n. fanns i Hurghada något hotell, det fanns ett för dykare tills 1967, sedan dess har endast utbildningen som arbetar i området (oljeledning bla.) fått komma hit, att den här dessa bungalows byggts. Hurghada har ca 10 000 invånare, förutom själva staden med affärer, moskéer, kyrka o kontor ^{o bostäder} finns det en hamn, Mîna, 4 km ^{söder om} från Hurghada, och en maritimbologisk station 5 km åt andra hållet.

18.12.77 Jag minner inte med att skriva, det händer så mycket o jag höffar så många hundra människor hela tiden, men nu skrivall sitter jag ensam på mitt rum på 3:e vån. på Palace Hotel i Faiyum med en flaska öl på golvet och ska skriva med lite av gångna händelser. Kvällen den 13:e blev bättre än jag trodde den om; jag gick alltså ut för att köpa sprit, men istället höffar jag mina båda engelska vänner och i deras sällskap en kille från Hongkong (student i USA, nu hantverks överland hem), de varmt o inhandlat lite godsaker, egyptisk specialitet och yoghurt och nu var de på väg till ett litet tehus väl dolt inne i en mörk ~~backgränd~~ nära vandrarnhemmet men omöjligt att hitta om man inte blir visad dit. Eldre blivit det dagen innan o han hade tyckt det var så mycket så vi tog oss dit. Och det var verkligen gemytligt o värbigt. Mitt rum i ett kvarter, helt lugnt fast mitt i Kairo. Här spelade vi ^{tawra} brädspel hela kvällen (ej jag då jag ej var i form) med varandra och med lokala nästare. Jag blev livligt ljuden på vattenpipa med stark kass och av en herlig man, jag i form, pratade arabiska. Bjuden på sahtar, som vanligt dricka med nätter i - jättegott. Inne i te-huset fullt av folk (män), alla spelande tawla, domino och kort (casino), te o kaffe, varmt o skönt, avspänt. Jag mådde betydligt bättre när vi tog oss åter till YH kl 23.

Den 14:e äter var det tvist väder på f.m., men blev så småningom bättre. Sov till 9.30 (svårt sova p.g.a. oönsklige människors snarkningar - han är förresten opålitlig, enligt min kinesiske vän han har bott här på YH en lång tid, lyft men jämt o ständigt, använder konstant andra personers saker - och en del av dessa för sin egen), sedan brattom äta frukost o krusstera ut mot vattendemnsområdet före kl 10, då YH läses. Jag tänkte ta en taxi till Sultan Hassan Moskéen, men jag fick inte tag i någon, utan efter en stunds promenader kom jag till Manigal Palace, en sevärdhet jag hittills missat, Muhammed Alvis o hans efterföljares (tillom Faruk) palats. 25 p. inhäde. En mängd olika byggnader, förutom det egentliga palatset ett gästpalats, en tronsal, ett jaktmuseum, en moské och ett museum, belägna i en stor trädgård med kaktusar o andra prågliga växter. I alla byggnaderna kontrasteras 3 olika byggnadsstilar, en turkisk, en syrisk och en egyptisk. Vackert. Trusterade mig på vakterna som möglade mig fast vid en, jag vill gå omkring själv, och vägrade att ge bakshish till någon. Efteråt - försök få taxi till moskén. Stannade en, efter lång tvekan fick jag komma in i bilen, då påstod han att motaren är sönder, vill ha \$2 för körningen. Jag sa, stann en ny taxi - ^{denne} han sa inte lust att köra till Sultan Hassan. Sedan hopplost jag tag på ledig taxi o

jag gav mig försöket. Gick till stan, köpte Egypten gazette o gick på Groppis o läste. Satt där ett par timmar. Därpå ned till SAS-kontoret o läste SvD för 8.12. Solen kändes som jag mätte bättre ~~efter~~ men jag kände mig trött o hängig. Gick till YH kl 15.30, packade shop mina pnylar, vilade en stund på sängen. Lite häglös inför den kommande natten på flygplatsen, men i alla fall slog jag slag i saker att besöka professor V. W. Täckholm. Kl 17 lämnade jag YH, gick över universitetsbron och följde sedan stranden norrut ett stycke, sedan över stora vägen vid Sheraton-hotellet o började leta efter Sha'wa Gingawi, och fann det efter en halvtimme, alldeles nere vid Orman-^{Gardens} ~~Redgardens~~. ledsagd av portvakten upp, jag rätt nervös för hots all jag hört trodde jag inte att en människa kan vara gästfri mot varanda besökare och när som helst. En ~~svensk~~ svensk flagga målad på dörren till lägenheten på tredje våningen.

Som en saga, en underbart vänligtstämningad o fin människa, tog emot mig överväldigande, som om hon verkligen längtat efter att få besök av mig - ändå vet jag att hon har besök av svenskar flera ggr i veckan och hon är otroligt social, mgar stommen i den svenska kolonin i Kairo, ordna gästgärdande för den, umgås med ambassaden etc. etc. Hon hade för tillfället besök av en god vän, författaren

Kristina Söderlund - Brynolf (?), och även hon tog emot mig med glädje o intresse. Drack (nes-)kaffe o blev bjuden på massor av goda kakor, sallader o salonger. Jag berättade om min resa, mina studier, mitt jobb, min familj, om hund och mötte ett verkligt genivar. Vi berättade om sina 51 år i Kairo, om sin ungdoms resa i USA (skrev en bok om det, översatt 5 språk), om universitetssystemet i Egypten och sin egen institution. Det finns nu 120.000 studenter vid Cairo-universitetet, 4.000 av dem läser botanik, Vi har bara 4:e års-studenterna, betydligt färre, undervisar vid 79 års ålder 2 ggr/vecka. Jämnt fullt sysselsatt med att skriva böcker, nu ~~läsa~~^{böcker} för barn.

Volvo o Sida gemensamt har nyligen skänkt henne en speciell återgående Volvo, som bara finns i 3 ex., kostar över 100.000kr. SAS flyger varje år ned en julgran till henne. Botanikerna i Lund söker anslog åt henne. Universitetet betalar ~~hennes~~^{Svenge-} vandredje år, därefter får hon betala själv.

Positiv människa. Trots att vi aldrig setts förrut var det som en gammal god bekant. Påminnande på många sätt om Hilma i Klaksvik. Hon skänkte mig en liten annulett,

Fatimas hand (profetens dotter, anses lyckobringande) och sedan gav hon mig hela £10 för att köpa någon present. Jag ska köpa så gott till min mamma, som hon beundrade för all klara av så besvärliga skolbarn.

Jag tog avsked vid 8-tiden, precis då kommer en man med färskt bröd o genast stoppar Vi till mig 3 bröd att ha på flyg-platen. Varmt o ömt farväl, verkligen moderligt. Sedan adjö till Kristina - som förresten har skrivit flera rese-schildningar, bl.a. äkt till genom Asien till Kashmir - hon var intresserad av mina resor.

Mädder underbart fint, ohöjst glad o harmonisk och nöjd med livet o framtiden efter denna härliga vecka som mitt besök hos Vi i Täckholm blev. Nöjt av den klara ^{skjärn-}himmel o ljusreflexerna i Nilen medan jag vandrade åter till KH.

Där bara jag tog min packning o vandrade väg in mot stan, till Tahra. Ingen brädskä så jag tog det lugnt.

Vid Tahra besökte jag en restaurang i 2 etager, jag upp på 2:a o beställde o erhöi en utomordentligt god måltid, ris med lever, sallad med rödbeter o yoghurt, 1/2 kyckling med pommes frites, apelsinjuice. £2.20 - dyrt men väl värt.

Där hade jag planerat sitta kvar en god stund, men vid 22.10 efter precis inmundigad måltid, får jag veta att de ska stänga 5 minuter senare.

Blev till att klä på mig igen, ta ryggsäck o axelväska och ta mig ut till buss 400:s hållplats vid norra ändan av Tahra. 22.45 kom en buss, 10 p. ut till flygplatsen, som väntades på 45 min.

Tallbryngade sedan natten i den dragiga, svala avgångs-hallen. Moderna lokaliteter, alla flygbolegskontoren vid sidan, en liten stä-upp kaffe-servering, en souvenir- o vykort-avdelning. I källare postkontor, dygnet-untoppet. Jag vandrade först runt o behandlade mig med mjölk, drack en kaffe o kollade flygtiden ^{hos} Egypt Airs kontor, därefter lade jag mig på en bänk för att sova. Trasmattan o kaviar under mig (senare med nattkåden mattan ovanpå), mjögsäcken lutad mot mitt ansikte, ögelvårskan nedpackad. Sov ca 1 1/2 tim, låg kvar tills kl 3. Köpte då ett vykort o skrev hem, sände iväg det genast. Kl 4 var jag borta vid kontoret för Inrikesflyget, lämnade mjögsäcken och så sade de till mig att gå o dricka kaffe o återvända om en timme. Sedan höll jag på att tabba bort mig fullständigt - samma fel som på Moskvas flygplats när jag skulle till Baku, jag höll mig till fel res-grupp. Fler- ggr var åter vid kontoret för att få veta om det var dags att gå på planet snart, men sa till mig. Det sammanföll en hel rad med andra turister som också skulle flyga - jag förmodade med mitt plan, och när jag hörde att de skulle checka in 5.15 tog jag det för min tid. Jag satte mig inte i hallen o väntade. 5.10 går jag åter bort, o nu möter jag en anställd som skäller på mig för att jag varit försvunnen, alla de andra passagererna o bagaget är redan iväg.

Jag blir helt span mig, men det var mig inte vara för sent. Snabbt får jag veta mitt pass för en säkerhetsman och så genomgå visitation o bagage-kontroll o med en anställd framför mig springa över flygfältet till det väntande Egypt Air planet, en Boeing 737, jag ombord 5.20, avgång 10 min. senare. Hade verkligen varit för djävligt om jag missat planet efter all väntan o gott om tid innan.

Kolmörkt vid starten, först den senare delen av den 45 minuter långa flygningen var det sålunda fantastiska vyer, när vi flog över de steniga, ogestämliga Galalaberger o långa ökenpartier. Utvecklade floder, wadis, syns tydligt från luften. Så kom vi till Rode Havet, som jag länge drömt om att få komma till. Hela kusten sängad av militära installationer. Från luften syns det som ett enda samman av luftvärnsställningar, förläggningar o lastbilar. Egypt Air tjod på frukost - kaffe eller te, goda bröd, paketost, vita smör, fikonmarmelad, fruktsallad.

Mer om vistelsen i Haghada senare. Kl är nu 21.30, jag är trött, jag vill snart lägga mig för att sova upp och bese Faiyum o Qarni-sjön imorgon. She bara redogöra lite för dagens händelser. Dagen började kl 5 imorse med att Richards väckarklocka ringde. Upp, packade det som inte gjordes igår kväll o lämnade bungalowen, bort till café-

terian, utanför vilken vi skulle hämtas av en bil 5.45, det ordnade vi med själv kväll. ^{Häls-}Öppen bemo (som Bali), kallt på morgonen, men jag var välbädd. Skönt att transporten till flygplatsen gick att ordna, var gratis.

Avgång kl 7, som på ditvägen - inte ens halvfyllt plan. Richard och jag, några italienare (som arbetar) och så lite höga herrar (alla vanliga Hushålls-bor tar givetvis buss d. f. till Kairo, vilket tar 7 tim). Denne gång skärande över hela vägen. Hela Suezkanalen, såg in över Sinai, för över den stora svacken mellan norra o södra Galata-platserna. Verkligen märkliga synen; då en stor del av Egypten är så här är det faktiskt inte mer än rätt att flyga över det ~~och~~ ^{för} att se det. Jag gjorde en djävla dunderskatta, lät paketet med min nyköpta vita korall-krona gå i frakten, naturligtvis var den trasig i Kairo.

I Kairo tog Richard o jag bussen, 400, till Heliopolis där han hyr sin väning. Jag har fått lov att lämna min packning hos honom, sedan bara hämta den på onsdag f.m. innan jag flyger hem. Nu har jag bara axelväska med mig o Faragum, med allt vad jag behöver där.

En praktväning, stor o flott, hyres fullt möblerad för £150/mån. Vi inspekterade våra koraller, hans hade klarat sig betydligt bättre.

Jag gav mig av kl 9, tog spårvagnen till Ramses-stationen, och hade otur med att komma på ett händigande tåg, tog en förskräcklig tid innan jag nådde centrum. 4 p.

bedade sedan rätt på busstationen från vilken Faragum-bussarna avgår, men om Ramses - fann först 2 andra busstationer. Där får jag veta att biljett köpes ombord, o nästa buss kl 14.30. OK - o väntar med på stan. Köpte en ~~ny~~ kväll och en ny burk komotil på ett apotek. Den senare kostade 71 p. (betalade £1.50 i Aswan). Drev sedan med på Gruppis, läste dagens tidning (Kairo-konferensen med Egypten o Israel går bra), drack luktsikt o åt goda bakelser. En kille, gift med en engelsk tjej, kom o slog sig ned, bjöd mig på kaffet o ville att jag ska kontakta honom åter på torsdag.

Åter Ramses 13.30, precis då ska en buss gå till Faragum, men den är full, jag inväntar en ny - och får sittplats ordnad att mig av en bussbegränsare, o bussen avgick 14.30. 40 p. för frakten till Faragum som tog drygt 2 tim.

20.12.77 kl 20.30, sista kvällen i Egypten, imorgon flyger jag åter till Sverige, ska bli skojigt komma hem igen, med alla dessa intryck inom mig och ~~o~~ ^{fullt} av ny kraft. Hagen känslas riktigt ordentligt nu vassertrogen, pullen hjälper tyvärr det påverkar mig inte mer än att jag får gå på toaletter 3-4 ggr/dag.

De första dagarna har det varit skälrande solskensväder, men väldigt kallt på nätterna. Förmiddagen gick vid Anberge de Faryum, kung Faruks palats vid Qamun-sjön, var underbar. Idag steg jag upp, pigg o glad, i kylan kl 1/2 8, packade shop minne pyglar o tömnade hotellet, tog mig till busstationen och hade tur, en buss stod klar för avfärd till Kairo och det fanns platser kvar. Snabb o skön färd, jag steg av på Gezira-ön 1/2 10 (följde ej med till Ramses) och promenerade upp till ambassaden - och äntligen fann jag så ett bra hemifrån. Avstäm 7.12, ~~stämplat~~ på Kairo Airport 9.12, men sedan har det tagit tid. Och i brevet framgår att det är nr 2, det första avstäm 30.11 - han kommit bort på vägen! Inget besked om sjukvårdsstentbildningen. Spänningen kvarstår tills imorgon kväll. Nöjd med att ha fått brevet, glad över innehållet. Promenerade ~~och~~ till stan, och tog in på hotell Claridge, i hörnet Taalat al Harb - 26 juli-gatan. Hotellet på tredje våningen, fick ett gott enkelt rum med toalett mot gården (lugnt o skönt), för £ 2.25 inkl. frukost.

Jag har spenderat mina resterande slantar idag, på e.m. var jag borta till Khan al Khalil, basaren vid Al Azhar, och köpte 2 st arabiska halsdukar för £ 3.50 efter prövning, en att ge bort ~ julklapp. Köpte 2 paket dadlar, 50 p. I en spjutbutik köpte jag en 37:a Arak, en 37:a Ouzo

och en flaska rödvin, alltihop för £ 2.15. Slutligen har jag köpt en tidsskrift att ha som reselektyr imorgon, Sudanare, utges av Sudans kulturministerium, för 25 p.

Var på Groppas o åt läckra bakelser, var på SAS-kontoret och läste SvD för 6.12, 7.12 och 12.12., nu fram på kvällen promenerade jag runt i kvarteren mellan Emad al Din, Adly och 26:e juli, kikkade i affärer, besökte en stor supermarket med heminredning, dyra möbler, kristallkronor, TV-apparater etc., kikkade i andra kineserestaurang, Peking, o åt utomordentlig mat. Kul där för £ 1. - stekt fisk o sweet & sour + ris.

Imorgon ska jag ta mig ut till Helwan mellan 9 o 10, hoppas på att duscha hemma hos Richard (det är nödvändigt att tvätta håret), så till flygplatsen. Turgas värla \$ 2 för att få £ 1 till flygplatschatten.

Ända sedan Aswan har jag besvärats av lekande utslag lite varstans på kroppen, hade först att det var myggbett men det måste vara en allergisk reaktion mot någonting, hoppas det blir bättre (liksom med megen) när jag kommer åter till Sverige.